

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-12-19

Diarienummer: N608-2977/21

Handläggare: Birgitta Östling, Anna Lagerquist

E-post: birgitta.ostling@forskola.goteborg.se

Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen 2022–2025

Förslag till beslut

Förskolenämnden lämnar förslag på justeringar i insats 2:3 och tillstyrker övriga revideringar i förslaget till "Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen 2022–2025".

Sammanfattning

Förskolenämnden har tidigare yttrat sig över förslaget till "Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen 2022–2025". I beslutet (2022-01-26, § 23) tillstyrkte förskolenämnden förslaget till handlingsplan med förslag på justeringar. Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet och begär att förskolenämnden yttrar sig över revideringarna i förslaget. Remissvaret ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 31 januari 2023.

Förskoleförvaltningen tillstyrker revideringarna i förslaget till handlingsplan med förslag på justeringar i insats 2:3. Bedömningen är att insatsen får bättre effekt om de sociala förskoleteamen anställas i de fyra socialförvaltningarna i stället för i förskoleförvaltningen. Förskolan skulle då vara arena för insatsen. Förskoleförvaltningen är positiv till en ökad närvaro av kompletterande professioner i förskolan i form av sociala team riktade till förskolan. En starkt samverkan med socialtjänsten i tidiga insatser välkomnas och kan bidra till varje barns rätt till goda uppväxtvillkor.

Förskoleförvaltningen välkomnar även ett starkare fokus på tidiga och förebyggande insatser. Föreslagna insatser under fokusområdet bedöms alla vara bra insatser som kan förhindra att barn och unga tar steget ut i kriminalitet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Insats 2:3: Inrättande av sociala förskoleteam innebär nya tjänster vilket medför ökade personalkostnader. Hur många tjänster det rör sig om är svårbedömt. Om insatsen ska vara genomförbar gör förskoleförvaltningen bedömningen att medel måste tillföras utförande nämnd.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Som stadsledningskontoret identifierat i sitt tjänsteutlåtande drabbas barn och unga extra hårt av kriminell närvaro i bostadsområdet. De föreslagna tilläggen i handlingsplanen kan bidra till att göra den skillnad som behövs för att skapa goda uppväxtvillkor och ge varje barn möjligheter i livet.

Barnkonventionen

Förskoleförvaltningen är positiv till en ökad närvaro av kompletterande professioner i förskolan i form av sociala team riktade till förskolan. En stärkt samverkan med socialtjänsten i tidiga insatser kan bidra till varje barns rätt till goda uppväxtvillkor.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 18 januari 2023.

Bilaga

Göteborgs stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen, remissversion 2022-11-18

Ärendet

Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet och stadsledningskontoret har begärt att förskolenämnden yttrar sig över revideringarna i förslaget till "Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen 2022–2025". Revideringen gäller fokusområdet 1: tidiga och förebyggande insatser samt insatser under fokusområde 2, insatserna 2:3 och 2:4. Remissvaret ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 31 januari 2023.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige gav i budget 2021 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg. Ett förslag på handlingsplan togs fram av stadsledningskontoret och skickades efter beslut i kommunstyrelsen på remiss till ett antal nämnder och styrelser samt externa aktörer. Förskolenämnden beslutade om sitt remissvar den 26 januari 2022, § 23. Stadsledningskontoret redovisade den 23 mars 2022 ett reviderat förslag till handlingsplan som utgick från inkomna remissvar.

Kommunstyrelsen beslutade den 4 maj 2022, § 398, att återremittera ärendet till stadsledningskontoret i enlighet med yrkande från D, L, M, C och särskilt yttrande från KD. Stadsledningskontoret har haft dialoger med berörda förvaltningar och genomfört ytterligare revideringar av handlingsplanen. Ett nytt fokusområde har lagts till: "Tidiga och förebyggande insatser", och ett fokusområde har kompletterats med ytterligare insatser riktade till förskola och grundskola. Kommunstyrelsen beslutade den 9 november 2022 att sända det reviderade förslaget på återremiss.

I förskolenämndens tidigare remissvar betonas vikten av en systematisk och långsiktig samverkan, kunskapsbaserat arbete och en välgrundad kompetens för genomförande av handlingsplanen. Nämnden lyfter även behovet av att tidiga förebyggande insatser redan sker i förskoleålder, vilket har beaktats i det återremitterade förslaget.

Förvaltningens bedömning

Förskoleförvaltningen har valt att lämna övergripande synpunkter på det nya fokusområdet: tidiga och förebyggande insatser samt på den insats som berör förskolenämnden, 2:3. Insats 2:4 lämnar förskoleförvaltningen utan synpunkter då den inte berör förskolan.

Fokusområde 1: Tidiga och förebyggande insatser

Utifrån att rekrytering av barn och unga i kriminella gäng ökar och kryper längre ner i åldrarna samt att utvecklingen av parallella samhällen fortgår, ställer sig förvaltningen positiv till ett starkare fokus på tidiga och förebyggande insatser. Förstärkt föräldraskapsstöd, vidareutveckling av det områdesbaserade arbetet, utreda möjligheter för ideell sektor att vara delaktig i arbetet, analysarbete och en gemensam rutin för socialnämnderna att agera tidigt vid indikationer, bedöms alla vara relevanta insatser som kan förhindra att barn och unga tar steget ut i kriminalitet. Förskoleförvaltningen ser ett värde i att fortsätta arbeta vidare på de samarbeten, strukturer och relationer som fungerar idag, snarare än att initiera nya projekt. Förebyggande och tidiga insatser är viktiga för att förebygga kriminalitet, normbrytande beteende och brottsutsatthet bland barn och unga. Som ett led i arbetet för att motverka gängvåld har regeringen beslutat att brottsförebyggande arbete ska ingå som en del i Tidiga Samordnade Insatser (TSI)-

uppdraget¹ som Skolverket stödjer inom ramen för förskola/grundskolas kompensatoriska uppdrag. I del av förskoleförvaltningens arbete med tidiga insatser ingår föräldraskapsstöd, vilket bidrar till att stärka de skyddsfaktorer som på sikt kan förebygga brottslighet och främja trygghet och tillit.

Ju tidigare i barnets liv som en språklig och social färdighetsträning kan ta vid, desto mer gynnsam är barnets utveckling. Avsaknad av detta ger sämre förutsättningar att klara skolgången vilket är en avgörande faktor för att undvika att hamna i utanförskap och bli föremål för nyrekrytering till ett kriminellt sammanhang. Att ta del av första steget i utbildningskedjan, måste därför betraktas som en viktig tidig och främjande insats. Från och med 1 juli 2023 görs ett tillägg i skollagen. Syftet med tillägget är att fler barn ska gå i förskola och få möjlighet till bättre språkutveckling i svenska. Förskoleförvaltningen arbetar redan idag med uppsökande verksamhet i syfte att öka inskrivningen och närvaron i förskolans verksamheter. Arbetet är kopplat till förskolans kompensatoriska uppdrag och målet om att utjämna skillnader i livsvillkor för barn. Förskoleförvaltningen arbetar även aktivt och strukturerat med språkutvecklande insatser utifrån lag, läroplan och styrdokument: Strategi för förskoleförvaltningens språkfrämjande insatser 2021–2026 och Kommungemensam riktlinje för att stärka arbetet med språk-, läs- och skrivutveckling. Särskilda funktioner finns för att stödja rektor och arbetslag i genomförande av det språkutvecklande arbetet.

Insats 2:3 Inrätta fyra sociala förskoleteam

Organisering och mandat

Förskoleförvaltningen tolkar insatsen som att förskoleförvaltningen ska anställa personalen som ska utgöra de sociala förskoleteamen. Detta innebär att det inte är socialtjänstens personal som kommer att närvara i förskolan. Risken är att insatsen därmed inte kommer att ge ingångar till socialtjänstens strukturer, kompetens och kunskap. Insatsen riskerar därmed att bli ensidig och inte stärka samverkan mellan förskoleförvaltningen och de regionala socialförvaltningarna.

Förskolenämnden har ansvar utifrån skollag och läroplan där förskolans uppdrag definieras som omsorg, utveckling och lärande. Förskolenämnden ansvarar inte för myndighetsutövning enligt socialtjänstlagen. Det innebär att ingång till riktade och fortsatta insatser till barn och familj i enlighet med beslut baserat på socialtjänstlagen kommer att saknas. När behov upptäcks som inte ryms inom förskolans uppdrag, och därmed inte heller kunskap och kompetens, behövs samverkan med andra aktörer utanför förskoleförvaltningen. Förskoleförvaltningen gör bedömningen att insatsen skulle få bättre effekt om de sociala förskoleteamen anställdes i de fyra socialförvaltningarna och att förskolan är arena för insatsen. På så sätt har varje profession tillgång till ett kollegialt sammanhang samt den struktur och mandat som varje förvaltning innebär. Redan pågående samverkan och samarbete för barns bästa skulle kunna utvecklas och stärkas. Insatsen skulle då också vara utformad på likande sätt som insats 2:4 där socialtjänsten ska medverka i grundskolan. Personalresurserna för insats 2:4 kommer att vara anställda i en socialförvaltning, inte i grundskoleförvaltningen. Om funktionerna i insats 2:3 (sociala förskoleteam) och funktionerna i insats 2:4 (socialtjänstens medverkan i grundskolan) alla är anställda i en socialförvaltning så kommer de ha samma mandat och tillgång till samma strukturer. Möjlighet skapas då till jämbördig samverkan och samarbete mellan

¹ [Tidiga och samordnade insatser för barn och unga - Skolverket](#)

funktionerna i de två insatserna. Det i sin tur skulle troligen skapa ett mervärde för de familjer som har barn i olika åldrar.

Förskoleförvaltningen är positiva till en ökad närvaro av kompletterande professioner i förskolan i form av sociala team riktade till förskolan. En stärkt samverkan med socialtjänsten i tidiga insatser kan bidra till varje barns rätt till goda uppväxtvillkor.

Målgrupp

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen (LpFö18). I insatsen nämns exempelvis arbetsmarknadsåtgärder och språkfrämjande åtgärder till enskild vårdnadshavare. Förskolan kan upptäcka behov och genom samverkan med andra aktörer hänvisa vårdnadshavare till stöd men inte genomföra åtgärder.

Begrepp

Begreppen stödteam, barnhälsa och förskola är i texten inte rätt beskrivna utifrån hur förskoleförvaltningen för närvarande är organiserad och vilken funktion som har vilket mandat. Sammanblandningen av begrepp leder till tolkningsutrymme och oklarhet om hur förskoleförvaltningen är organiserad och vad som är uppdraget i insatsen.

I insatsen ingår att utreda möjligheten om de sociala förskoleteamens arbete även ska omfatta förskolor med andra driftsformer. Förvaltningen anser att det behöver förtydligas vad som avses med andra driftsformer. För det fall det är fristående huvudmän som anses kan den kommunala huvudmannen endast erbjuda fristående förskoleverksamheter denna typ av service.

Förväntat resultat

Insatsens förväntade resultat är: ”Fler barn som klarar de pedagogiska målen och ökad hälsa bland förskolebarn”. Utifrån vad forskning säger är de viktigaste förebyggande parametrarna för att förhindra utanförskap och därmed även minska risken för rekrytering till kriminalitet så föreslår förskoleförvaltningen att det förväntade resultatet i stället handlar om minskade skillnader i livsvillkor och goda uppväxtvillkor. Det är angeläget att konkretisera vad och hur det förväntade resultatet bidrar till att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg.

Johan Olofson

Eva Berg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Verksamhetsstöd

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se.

Remissvaret skickas i Word-format och märks med stadsledningskontorets diarienummer 1668/20.